

Energetska politika i politika zaštite okoliša EU i Republika Hrvatska

Špehar, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zapprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zapprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:845096>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zapprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

MARINA ŠPEHAR

ENERGETSKA POLITIKA I POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA
EU I REPUBLIKA HRVATSKA

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ

Preddiplomski stručni studij Poslovanje i upravljanje
Menadžment uredskog poslovanja

ENERGETSKA POLITIKA I POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA
EU I REPUBLIKA HRVATSKA

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Naziv kolegija:

Organizacija i funkcioniranje EU

Apsolventica:

Marina Špehar

Mentor:

Mr.sc. Dubravka Maras, MBA

JMBAG studentice:

0234053334

Zagreb, travanj, 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. FUNKCIONIRANJE EU, POLITIKE EU TE STRATEŠKE ODREDNICE	6
2.1. ŠTO JE EU?	6
2.2. NASTANAK I POVIJESNI RAZVOJ EU	7
2.3. FUNKCIONIRANJE EU	8
2.4. POLITIKE EU	11
2.5. STRATEŠKE ODREDNICE EU	12
3. ENERGETSKA POLITIKA EU	13
3.1. SVRHA I CILJEVI ENERGETSKE POLITIKE EU	13
3.2. PRIMJENA ENERGETSKE POLITIKE EU U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
4. POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA EU	17
4.1. PRAVNA OSNOVA I OPĆA NAČELA	17
4.2. OSNOVNI OKVIR	18
5. PRIMJENA EU POLITIKE ZAŠTITE OKOLIŠA U RH	23
6. PRIMJERI DOBRE PRAKSE U REPUBLICI HRVATSKOJ	27
7. ZAKLJUČAK	29
8. POPIS LITERATURE	31
8.1. KNJIGE I ČLANCI	31
8.2. INTERNETSKI IZVORI	31

SAŽETAK

Ovaj stručni završni rad prikazuje smjernice Europske unije vezane uz energetiku, politike koje se vode u zaštiti okoliša te na koji način to utječe na Republiku Hrvatsku. Kroz povijesni razvoj Europske unije, vidljivo je kako je jedna od osnovnih zadaća bila i ostala briga o okolišu i zdravom životu svih stanovnika Unije. Isto je ukomponirano u temeljne ugovore Europske unije te samim time dokazuje važnost energetske politike. Ulažući resurse u niskoenergetska postrojenja, Europska unija želi biti konkurentna u samoj proizvodnji energije te u snabdijevanju svojih građana istom. Zbog velikog problema uvoza energije, primarne politike su usmjerene na razvoj niskoenergetskih postrojenja i obnovljivih izvora energije. Ciljanim strategijama odlučeno je i smanjenje otpada i povećanje iskoristivosti otpada te smanjenje potrošnje energije za 40%. Hrvatska je relativno kratko članica Europske unije i zbog lošije razvijenog standarda, potrebno je još mnogo truda i rada kako bi se postigli uvjeti traženi od Europske unije.

Ključne riječi: Europska unija, članice, zaštita okoliša, politike, energetika, strategije, gospodarenje otpadom

ABSTRACT

This professional final thesis presents European Union energy guidelines, environmental policies and how this affects the Republic of Croatia. Throughout the historical development of the European Union, it has been seen that one of the basic tasks was and remains a concern for the environment and the healthy life of all Union citizens. It is also integrated into the fundamental treaties of the European Union and thus proves the importance of energy policy. By investing resources in low-energy plants, the European Union wants to be competitive in energy production itself and in supplying its citizens. Due to the major problem of energy imports, primary policies are focused on the development of low-energy plants and renewable energy sources. Targeted strategies have also decided to reduce waste and increase waste efficiency and reduce energy consumption by 40%. Croatia is a relatively short member of the European Union and, due to a poorly developed standard, much more effort and work is needed to achieve the conditions required by the European Union.

Key words: European Union, Members, Environmental, Policies, Energy, Strategies, Waste Management

1. UVOD

U ovom stručnom završnom radu analiziraju se strategije i ciljevi Politike zaštite okoliša i Energetske politike EU, razlozi nastanka tih dviju politika, analiza trenutne situacije i napretka na tom području kako bi utvrdili gdje još postoji prostor za napredak, na čemu još treba raditi te koje strategije mijenjati ili eventualno uvoditi nove.

Za pisanje teorijskog dijela stručnog završnog rada koristi se domaća i strana literatura. Obzirom da se radi o temi koja se temelji na povijesnim činjenicama, istraživanjima, statistikama koje su već prevedene, većina literature će biti literatura u obliku potpisanih ugovora te znanstvenih i stručnih članaka, dostupnih na *online* bazama podataka.

Stručni završni rad je strukturiran u pet glavnih cjelina. U prvoj cjelini razmatra se funkcioniranje EU, njezine politike i strateške odrednice, a zatim se prelazi na Energetsku politiku i Politiku zaštite okoliša u trećoj i četvrtoj cjelini. One su ujedno i osnovna tema ovog završnog rada. Kroz ta dva poglavlja napravljen je osvrt na svrhu i ciljeve te primjenu tih politika u RH. Peta cjelina prikazuje primjere dobre prakse u RH.

2. FUNKCIONIRANJE EU, POLITIKE EU TE STRATEŠKE ODREDNICE

Da bi se uopće moglo objasniti funkcioniranje Europske unije (u nastavku EU) te njezine politike, potrebno je znati što je to zapravo EU te kako je nastala.

2.1. ŠTO JE EU?

EU predstavlja novu strukturu koja ne pripada ni jednoj tradicionalnoj pravnoj kategoriji. To je regionalna organizacija europskih država nastala s ciljem da njezine države članice što lakše i bolje ostvare svoje zajedničke ciljeve, odnosno interese kao što su uravnotežen gospodarski rast, visoka razina zaposlenosti te zaštita prava i interesa svih njezinih građana. Temeljni ugovori kojima je regulirano cjelokupno ustrojstvo, funkcioniranje, prava, obaveze te ostalne ključne postavke EU su Ugovor o EU i Ugovor o funkcioniranju EU.

EU se temelji na slobodi, jednakosti, demokraciji, vladavini prava te poštivanju ljudskih prava i prava pripadnika manjina. Svojim građanima nudi slobodu, sigurnost i pravdu bez unutarnjih granica. „Unija uspostavlja unutarnje tržište te radi na održivom razvoju Europe koji se temelji na uravnoteženom gospodarskom rastu i stabilnosti cijena, visoko konkurentnom socijalnom tržišnom gospodarstvu s ciljem potpune zaposlenosti i društvenog napretka te visokoj razini zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša. Unija suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju, promiče socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, a osobito zaštitu prava djece. Veliki značaj pridaje i međugeneracijskoj solidarnosti te općenito, svojim građanima nudi slobodu, sigurnost i pravdu bez unutarnjih granica. EU poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje kulturnog nasljeđa.

Izuzetno velika pozornost pridaje se znanstvenom i tehnološkom napretku za koje se izdvaja i veliki dio sredstava iz proračuna EU. U odnosima s ostatkom svijeta, EU podržava i promiče svoje vrijednosti i interese te doprinosi zaštiti svih svojih građana. Razvija poseban odnos sa susjednim zemljama radi uspostave dobrosusjedskih odnosa i blagostanja, temeljen na vrijednostima Unije i obilježen bliskim i miroljubivim odnosima koji se temelje na suradnji. Unija ima mogućnost sklapati posebne sporazume sa zemljama koje nisu članice EU, a oni mogu sadržavati uzajamna prava i obveze kao i mogućnost poduzimanja zajedničkih aktivnosti koje su od obostranog interesa. Unija poštuje jednakost država članica pred Ugovorima, kao i njihove nacionalne identitete te njihove temeljne državne funkcije kao što

su osiguranje teritorijalne cjelovitosti država, očuvanje javnog poretka i zaštitu nacionalne sigurnosti.“¹

2.2. NASTANAK I POVIJESNI RAZVOJ EU

Oporavak nakon Drugog svjetskog rata koji je svim europskim državama pored enormnih ljudskih žrtava prouzročio i ogromnu materijalnu i gospodarsku štetu tekao je vrlo sporo. Poznavajući povijesne nesuglasice između Francuske i Njemačke neprestano je vladao strah od izbijanja novih ratova te je jedini način za trajnu uspostavu mira, gospodarski razvoj i podizanje životnog standarda građana bilo udruživanje svih država na području Europe kako bi se ostvarili zajednički interesi. Inicijator udruživanja te predlagatelj deklaracije Europske zajednice za ugljen i čelik bio je francuski ministar vanjskih poslova, Robert Schuman, 09. svibnja 1950. godine te je ista po njemu i dobila naziv „Schumanova deklaracija“. Taj dan se obilježava kao Dan Europe.

18. travnja 1951. godine u Parizu potpisan je Pariški ugovor čijim je potpisom deklaracija zaista postala stvarnost. Države osnivačice bile su Francuska, Zapadna Njemačka, Italija, Nizozemska, Belgija i Luxemburg, a članstvo je bilo otvoreno i svim ostalim zemljama Europe. Pariški ugovor jedan je od dva osnovna osnivačka ugovore EU i oba spadaju u tzv. Primarno zakonodavstvo EU. Drugi je Rimski ugovor kojim su zemlje članice odlučile u ožujku 1957. godine osnivanjem Europske ekonomske zajednice (u nastavku EEZ) stvoriti jedno veliko zajedničko tržište proizvoda i usluga. Tek 01. srpnja 1968. godine države članice u potpunosti ukidaju carine i na taj način uklanjaju sve međusobne trgovačke prepreke Također osnivaju i Europsku zajednicu za atomsku energiju koja ima zadatak unaprijediti izgradnju i razvoj atomske energije. Slobodno se može reći da su 60-te bile godine gospodarskog oporavka EU. Pored Pariškog i Rimskog ugovora postoje i drugi ugovori koji također spadaju u primarno zakonodavstvo:

- Jedinstveni europski akt (1986. godine) kojim je izmijenjen ugovor o EEZ te na taj način povećane ovlasti Europske komisije i Europskog parlamenta. Ovim ugovorom stvoreni su temelji za uspostavljanje Ekonomske i monetarne unije te Zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

¹ EUR lex-Pristup zakonodavstvu Europske unije, Službeni list Europske unije, Ugovor o Europskoj uniji (pročišćena verzija): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_2&format=PDF, izdano 07.06.2016., stranica od C202/17 do C202/20, pristupano: 01.02.2020.

- Ugovor iz Amsterdama (1997. godine) kojim su zajednički interesi prošireni na dodatna područja kao što su: prava građana, politika zapošljavanja i druga društvena pitanja.
- Ugovor iz Nice (2000. godine) kojim su donesene izmjene dosadašnjih ugovora kako bi se unaprijedio način donošenja odluka u EU u svrhu što učinkovitijeg funkcioniranja.
- Lisabonski ugovor kojim se utvrđuju ovlasti EU, ovlasti članica te njihove zajedničke ovlasti

Prvo proširenje EU događa se 01.01.1973. godine kada pristupaju još tri zemlje: Danska, Irska i Ujedinjeno Kraljevstvo te postaju punopravne članice EU.

Nakon toga redom se priključuju :

- 1981. godine - Grčka,
- 1986. godine - Španjolska i Portugal,
- 1995. godine - Austrija, Finska i Švedska,
- 2004. godine - Cipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Malta, Mađarska, Slovačka, Slovenija, Poljska,
- 2007. godine. - Rumunjska i Bugarska,
- 2013. godine - Hrvatska

Države kandidatkinje za ulazak u članstvo EU su: Crna Gora, Island, Makedonija, Turska i Srbija, dok su potencijalne države kandidatkinje: Albanija i Bosna i Hercegovina.

Lihtenštajn, Norveška i Island su članice EFTA-e što znači da one nisu članice EU, ali imaju pravo sudjelovati u Europskom ekonomskom prostoru koji je stvoren 1994. godine kako bi se stvorilo jedinstveno tržište na kojem se poštuje sloboda kretanja ljudi, robe, usluga i kapitala.

2.3. FUNKCIONIRANJE EU

Temelj funkcioniranja EU je predstavnička demokracija. To bi značilo da se svaki punoljetni građanin EU ima pravo kandidirati za Parlament EU u svojoj matičnoj zemlji ili zemlji boravišta i isto tako dati svoj glas jednom od kandidata po svom izboru. Najbolja slika o funkcioniranju EU steći će se ukoliko se pročita Ugovor o funkcioniranju EU koju potpisuju sve zemlje članice prilikom pristupanja članstvu. Tim Ugovorom, koji ima jednaku pravnu snagu kao i Ugovor o EU, utvrđuju se područja, razgraničenja i aranžmani za izvršavanje njezinih nadležnosti. Nadležnosti su podijeljene na isključivu nadležnost EU, gdje samo Unija

može donositi i usvajati pravno obvezujuće akte i na podijeljenu nadležnost gdje Unija nadležnost dijeli s državama članicama.

„Isključiva nadležnost Unije u područjima:

- a) carinska unija;
- b) utvrđivanje pravila o tržišnom natjecanju potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- c) monetarna politika za države članice čija je valuta euro;
- d) očuvanje morskih bioloških resursa u okviru zajedničke ribarstvene politike;
- e) zajednička trgovinska politika.

Unija ima i isključivu nadležnost za sklapanje međunarodnog sporazuma kad je njegovo sklapanje predviđeno zakonodavnim aktom Unije ili ako je takav sporazum potreban kako bi Uniji omogućio izvršavanje njezine unutarnje nadležnosti ili u mjeri u kojoj bi njegovo sklapanje moglo utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg.

Podijeljena nadležnost između Unije i država članica

- a) unutarnje tržište;
- b) socijalna politika za aspekte utvrđene Ugovorom;
- c) ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija
- d) poljoprivreda i ribarstvo, osim očuvanja morskih bioloških resursa;
- e) okoliš;
- f) zaštita potrošača;
- g) promet;
- h) transeuropske mreže;
- i) energetika;
- j) područja sloboda, sigurnost i pravda;
- k) zajednička briga za sigurnost u pitanjima javnog zdravstva

U područjima istraživanja, tehnološkog razvoja, svemira, razvojne suradnje i humanitarne pomoći, Unija je nadležna za provođenje aktivnosti, međutim, izvršavanje te nadležnosti ne smije države članice sprečavati u izvršavanju njihove nadležnosti. Države članice koordiniraju svoje ekonomske i socijalne politike te politike zapošljavanja unutar Unije, a Unija može poduzimati inicijative kako bi osigurala koordinaciju tih politika. Unija je nadležna za

poduzimanje djelovanja kojima se podupiru, koordiniraju ili dopunjuju djelovanja država članica u područjima:

- a) zaštite i poboljšanja zdravlja ljudi;
- b) industrije;
- c) kulture;
- d) turizma;
- e) obrazovanja, strukovnog obrazovanja, mladih i sporta;
- f) civilne zaštite;
- g) administrativnu suradnju.

Unija osigurava dosljednost svojih politika i aktivnosti, uzimajući pritom u obzir sve svoje ciljeve i u skladu s načelom dodjeljivanja ovlasti. Svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo pristupa dokumentima institucija, tijela, ureda i agencija Unije neovisno o njihovom mediju. Opća načela i ograničenja na temelju javnog ili privatnog interesa koji uređuju pravo na pristup dokumentima utvrđuje Europski parlament i Vijeće uredbama, u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom. Svaka institucija, tijelo, ured ili agencija osigurava transparentnost svojih postupanja i u svojem poslovniku utvrđuje posebne odredbe u vezi s pristupom svojim dokumentima.“

„Svaki građanin EU ima pravo na zaštitu svojih osobnih podataka. Europski parlament i Vijeće, utvrđuju pravila o zaštiti pojedinaca s obzirom na obradu osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije te u državama članicama kad obavljaju svoje aktivnosti u području primjene prava Unije i pravila o slobodnom kretanju takvih podataka. Poštovanje tih pravila podliježe nadzoru neovisnih tijela. Unija poštuje i ne dovodi u pitanje status koji crkve i vjerske udruge ili zajednice u državama članicama imaju na temelju nacionalnog prava. Također, jednako poštuje i status koji na temelju nacionalnog prava imaju svjetonazorske i nekonfesionalne organizacije. Priznajući njihov identitet i njihov specifični doprinos, Unija održava otvoren, transparentan i redovit dijalog s tim crkvama i organizacijama.“²

² EUR lex-Pristup zakonodavstvu Europske unije, Službeni list Europske unije, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćena verzija): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF, izdano 07.06.2016., stranica od C202/50 do C202/55, pristupano: 01.02.2020.

2.4. POLITIKE EU

Politike EU mogu se podijeliti u tri osnovne kategorije:

1. Politike iz područja nadležnosti EU (isključiva nadležnost, odnosno djelovati može samo EU)
 - Carinska unija
 - Određivanje pravila tržišnog natjecanja potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta
 - Monetarna politika za one države članice čija je nacionalna valuta euro
 - Zajednička ribarstvena politika fokusirana na očuvanje morskih bioloških resursa
 - Zajednička trgovinska politika
 - Sklapanje međunarodnih sporazuma
2. Politike iz područja podijeljene nadležnosti EU i država članica (države članice mogu djelovati samo ako je EU odlučila da neće djelovati)
 - Jedinstveno unutarnje tržište
 - Socijalna politika
 - Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija
 - Poljoprivreda i ribarstvo – osim očuvanja bioloških morskih resursa
 - Okoliš
 - Zaštita potrošača
 - Promet
 - Transeuropske mreže
 - Energetika
 - Područje slobode, sigurnosti i pravde
 - Zajednička briga za sigurnost u području javnog zdravlja
 - Istraživanje, tehnološki razvoj i svemir
 - Razvojna suradnja i humanitarna pomoć
3. Politike iz područja nadležnosti država članica EU (u tim područjima EU ne može donositi pravno obvezujuće akte kojima se zahtijeva da države članice usklade svoje zakone i propise)
 - Zaštita i poboljšanje ljudskog zdravlja
 - Industrija

- Kultura
- Turizam
- Obrazovanje, strukovno osposobljavanje, mladi i sport
- Civilna zaštita
- Upravna suradnja³

2.5. STRATEŠKE ODREDNICE EU

Opće ciljeve EU zajednički donose njezine institucije, međutim Europska komisija ima glavnu ulogu u njihovom kreiranju, provođenju, a kasnije i kontroli provođenja te učincima koji su proizašli provođenjem tih politika. Strategija EU je odgovor na krize, trenutno stanje u EU te promjene u javnom mijenju. Povjerenici Europske komisije sastaju se na tjednoj bazi te predlažu strategiju djelovanja, donošenje novih zakona i akata, a u cjelokupan proces su sve više uključeni i direktni dionici koji od svega toga imaju i najviše koristi. To su građani, poduzeća i dr. Temeljem cjelokupnog stanja na području Europe, ali i svijeta, općenito, EU je odredila deset prioriteta. To su:

1. Radna mjesta, rast i ulaganja
2. Jedinstveno digitalno tržište
3. Energetska unija i klima
4. Unutarnje tržište
5. Bolje povezana i pravedna monetarna unija
6. Uravnotežena i napredna trgovinska politika za svladavanje globalizacije
7. Pravosuđe i temeljna prava
8. Migracije
9. Jači globalni akter
10. Demokratske promjene

³ Narodne novine, Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske, NN 130/2009, izdano 16.10.2009., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html, pristupano: 06.02.2020.

3. ENERGETSKA POLITIKA EU

Kako je spomenuto u prethodnom poglavlju, Energetska politika svrstava se u prioritete Europske unije. Razlog tome je sve veća ovisnost o energiji budući je općepoznato da se ista koristi u svim sferama društva. U domaćinstvima, industriji, prometu i gospodarstvu općenito te na taj način energija ima veliki utjecaj na kvalitetu života i budućnost svih nas. Ovisnost o energiji i njezina proizvodnja u velikom su nesrazmjeru, posebno na području Europe i činjenica je da je Europa najveći svjetski uvoznik energije i to iz država koje nisu članice EU (najviše iz Rusije) što uzrokuje još veću zabrinutost.⁴

3.1. SVRHA I CILJEVI ENERGETSKE POLITIKE EU

Kako bi se situacija u tom dijelu popravila, EU ulaže sve moguće resurse da postane niskoenergetsko gospodarstvo. Energija koja se troši na europskom teritoriju bila bi osigurana, sigurna i konkurentna te bi se što veća količina energije proizvodila upravo na europskom teritoriju. Samim tim činjenicama EU čini sve u svojoj moći da se smanji uvoz. Europska energetska unija nastoji osigurati sigurne, pristupačne i klimatski prihvatljive energije u Europi što bi potaklo otvaranje novih radnih mjesta, gospodarski rast te kako bi se ulagalo u bolju budućnost Europe i svih njezinih građana. Također, jedan od glavnih ciljeva energetske politike je smanjiti potrošnju energije do 2030. godine za 40% (u odnosu na 1990.godinu).

„Sve zemlje EU dužne su izraditi integrirane nacionalne energetske i klimatske planove za razdoblje od 2021-2030. godine. Ti planovi moraju sadržavati pet osnovnih dimenzija, a to su:

1. Sigurnost, solidarnost i povjerenje - suradnja svih država članica s ciljem diversifikacije europskih izvora energije i jamčenja energetske sigurnosti
2. Potpuno integrirano unutarnje energetske tržište - omogućiti slobodan protok energije diljem EU bez tehničkih ili regulatornih prepreka, odnosno omogućiti slobodno natjecanje i promicanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora po prihvatljivim cijenama
3. Energetska učinkovitost na prvom mjestu - na taj način bi se smanjile emisije štetnih plinova i ovisnost Europe o uvozu energije te potaknulo zapošljavanje i gospodarski rast i razvoj svih država članica.

⁴Europska unija službena stranica, https://europa.eu/european-union/topics/energy_hr, pristupano: 03.02.2020.

4. Klimatska politika i dekarbonizacija gospodarstva – EU ulaže velike napore kako bi postala društvo s niskim emisijama ugljika te prilagođava svoja pravila, odnosno zakone, akte i uredbe kako bi se olakšala privatna i javna ulaganja u prijelaz na čistu energiju. Navedeno će značiti veliku korist za cijelo čovječanstvo u gospodarskom smislu i u smislu poboljšanja kvalitete života općenito.
5. Istraživanje, inovacije i konkurentnost – raznim mjerama podupiranje inicijativa na području inovacija, istraživanja i razvoja tehnologija koje će smanjiti emisiju stakleničkih plinova, poboljšanje obnovljivih izvora energije te na taj način povećanje konkurentnosti.“⁵

Kao dio strategije energetske politike EU je donošenje plana SET (Europski strateški plan razvoja energetske tehnologije). Taj plan ima za cilj ubrzati razvoj i uporabu tehnologija s niskim udjelom ugljika do 2020. godine te poticati suradnju svih država članica EU, poduzeća i istraživačkih institucija koje mogu smanjiti troškove udruživanjem svojih znanja, vještina i tehnologija koje već posjeduju. Vrlo je važno napomenuti da EU čak 1/3 ukupnog proračuna izdvaja kroz različite fondove u održivi rast i prirodne resurse. „Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti središnje je mjesto za prikupljanje i ulaganje izvanproračunskih sredstava u projekte među kojima su i projekti za poboljšanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.“

3.2. PRIMJENA ENERGETSKE POLITIKE EU U REPUBLICI HRVATSKOJ

„Hrvatski sabor je na sjednici 19. ožujka 2002. godine donio Strategiju energetske razvoja Republike Hrvatske (NN 38/2002). Strategija iz 2002. godine obradila je razdoblje do 2030. godine, međutim, pojavilo se mnogo promjena koje su utjecale na energetske stanje u Republici Hrvatskoj. Spomenute promjene su direktno utjecale i na samu strategiju, stoga je Hrvatski sabor na sjednici 16. listopada 2009. godine donio novu Strategiju.“⁶ Prema Strategiji energetske razvoja RH iz 2009. godine, dostupnost energije i njena odgovarajuća ponuda čine temeljni preduvjet održivog i kontinuiranog gospodarskog rasta. Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske slijedi tri temeljna energetska cilja:

- sigurnost opskrbe energijom;
- konkurentnost energetske sustava i

⁵ Europska unija službena stranica, https://europa.eu/european-union/topics/energy_hr, pristupano: 03.02.2020.

⁶ Narodne novine, Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske, NN 130/2009, izdano 16.10.2009., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html, pristupano: 06.02.2020.

- održivost energetskeg razvoja. „

„Dakle, cilj je Strategije izgradnja sustava uravnoteženog razvoja odnosa između sigurnosti opskrbe energijom, konkurentnosti i očuvanja okoliša, koji će hrvatskim građanima i hrvatskom gospodarstvu omogućiti kvalitetnu, sigurnu, dostupnu i dostatnu opskrbu energijom. Takva opskrba energijom preduvjet je gospodarskog i socijalnog napretka. Sigurnost opskrbe energijom Hrvatske treba bitno unaprijediti. Izazovi na koje treba usmjeriti posebnu pozornost su ovisnost o uvozu nafte, nedovoljna sigurnost opskrbe prirodnim plinom i nedovoljna sigurnost, odnosno visoka uvozna ovisnost opskrbe električnom energijom. Sigurnost opskrbe energijom zajedničko je pitanje svih europskih država.“

„Iako je svaka zemlja odgovorna za vlastitu sigurnost opskrbe, samo putem zajednički usmjerenih aktivnosti mogu se umanjiti posljedice koje donosi ovisnost o uvozu. Stoga će Hrvatska djelovati s ciljem povećanja sigurnosti opskrbe vodeći računa o stavu Europske unije da je pitanje sigurnosti opskrbe zajednička briga svih članica. Učinkovito otklanjanje poremećaja na tržištu energije putem stvaranja obveznih rezervi, izgradnje skladišnih kapaciteta, diversifikacije dobavnih izvora i pravaca, kao i solidarno djelovanje u kriznim uvjetima opredjeljenja su ove strategije. Prethodno istaknuti temeljni ciljevi razrađuju se u Strategiji u skladu s posebnostima Republike Hrvatske i njezinim nacionalnim interesima.

Temeljna načela ove Strategije su:

- Strategija energetskeg razvoja usredotočuje se na ulogu države u energetici;
- energetske sustav Republike Hrvatske jest otvoreni sustav;
- energetske sektor u Republici Hrvatskoj temeljit će se na tržišnim načelima;
- energetske sektor jest infrastruktura, ali i poduzetnička i moguće izvozno orijentirana djelatnost;
- Republika Hrvatska se opredjeljuje za povećanje energetske učinkovitosti;
- Republika Hrvatska će razvijati raznoliku energetske strukturu;
- Republika Hrvatska vrednovat će posebnost svog geografskog položaja;
- Republika Hrvatska izjednačit će uvjete opskrbe energijom na svom cjelokupnom prostoru;
- Strategijom energetskeg razvoja integriraju se ciljevi i mjere zaštite okoliša i nacionalne politike ublaživanja klimatskih promjena.“⁷

⁷ Narodne novine, Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske, NN 130/2009, izdano 16.10.2009., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html, pristupano: 06.02.2020.

„Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske promatra razdoblje do 2020. godine, što se poklapa s razdobljem za koje su doneseni strateški energetske dokumenti Europske unije. Time se omogućava usporedba nacionalnih ciljeva s ciljevima Europske unije. Zbog dugotrajnosti pripreme, izgradnje i eksploatacije energetske objekata, odluke donesene na temelju Strategije bitno će utjecati i na razdoblje nakon 2020. godine pa Strategija, u Zelenoj knjizi, donosi i »pogled u budućnost« do 2030. godine.“⁸

⁸ Narodne novine, Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske, NN 130/2009, izdano 16.10.2009., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html, pristupano: 06.02.2020.

4. POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA EU

„Europska politika zaštite okoliša temelji se na načelima opreznosti, preventivnog djelovanja i uklanjanja onečišćenja na samom izvoru, kao i načelu „onečišćivač plaća“. Višegodišnji programi djelovanja za okoliš, okvir su za buduće aktivnosti u cjelokupnoj politici zaštite okoliša. Oni su sastavni dio horizontalnih strategija te se uzimaju u obzir prilikom međunarodnih pregovora na temu okoliša. Ključnu ulogu ima i sama provedba.“⁹

4.1. PRAVNA OSNOVA I OPĆA NAČELA

„Članak 11. te članci od 191. do 193. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Nadležnost EU-a proteže se na sva područja politike zaštite okoliša, kao što su onečišćenje zraka i vode, gospodarenje otpadom i klimatske promjene. Područje djelovanja Unije ograničeno je načelom supsidijarnosti i obveznim jednoglasnim odlučivanjem u Vijeću u područjima fiskalnih pitanja, prostornog planiranja, uporabe zemljišta, gospodarenja vodnim resursima, izbora izvora energije i strukture opskrbe energijom.¹⁰ Europska politika zaštite okoliša temelji se na načelima opreznosti, preventivnog djelovanja i uklanjanja onečišćenja na samom izvoru, kao i na načelu „onečišćivač plaća“. Načelo opreznosti predstavlja instrument za upravljanje rizicima koji se može primijeniti kada postoji znanstvena nesigurnost o tome predstavlja li određena aktivnost ili politika potencijalan rizik za ljudsko zdravlje ili okoliš. Primjerice, ako se pojave sumnje o potencijalno štetnim učincima proizvoda i ako nakon objektivne znanstvene procjene ta nesigurnost potraje, postoji mogućnost da se naloži prestanak distribucije tog proizvoda ili njegovo uklanjanje s tržišta. Takve mjere moraju biti nediskriminirajuće i proporcionalne te se moraju ponovno preispitati kada bude dostupno više znanstvenih podataka.“

„Načelo „onečišćivač plaća“ sastavni je dio Direktive o odgovornosti za okoliš čiji je cilj spriječiti ili otkloniti štetu u okolišu koja je nanesena zaštićenim vrstama, prirodnim staništima, vodi i tlu. Gospodarski subjekti koji se bave određenim profesionalnim djelatnostima kao što je prijevoz otrovnih tvari ili djelatnostima koje podrazumijevaju

⁹ Europski parlament, Ohliger T., Borba protiv klimatskih promjena, objavljeno 05-2019., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/72/borba-protiv-klimatskih-promjena>, pristupano: 07.02.2020.

¹⁰ EUR lex-Pristup zakonodavstvu Europske unije, Službeni list Europske unije, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćena verzija): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF, izdano 07.06.2016., pristupano: 07.02.2020.

ispuštanje u vode, moraju poduzeti preventivne mjere u slučaju neposredne prijetnje za okoliš. Ako je do štete već došlo, obvezni su poduzeti odgovarajuće mjere kako bi štetu ispravili i platiti troškove. Područje primjene ove Direktive širilo se u tri navrata kako bi se obuhvatilo gospodarenje otpadom od vađenja minerala, upravljanje mjestima geološkog skladištenja i sigurnost odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti.“¹¹

4.2. OSNOVNI OKVIR

A) Programi djelovanja na okoliš

„Komisija od 1973. godine objavljuje višegodišnje programe djelovanja za okoliš u kojima određuje buduće zakonodavne prijedloge i ciljeve politike EU-a u području zaštite okoliša. Vijeće i Parlament usvojili su 2013. godine sedmi program djelovanja za okoliš za razdoblje do 2020. godine pod nazivom „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta“. S nizom strateških inicijativa kao temeljem, programom se utvrđuje devet prioriternih ciljeva, uključujući: zaštita prirode, jača ekološka otpornost, održivi razvoj s niskim razinama ugljika i učinkovitijim korištenjem resursa te borba protiv zdravstvenih rizika povezanih s okolišem. U programu se također naglašava potreba za boljom provedbom prava EU-a u području okoliša, najnovijim znanstvenim dostignućima, ulaganjima i uključivanjem ekoloških pitanja u druge politike.¹² Zaustaviti gubitak biološke raznolikosti i usluga ekosustava je strategija EU-a o biološkoj raznolikosti.“

B) Međunarodna suradnja u području okoliša

„EU ima ključnu ulogu u međunarodnim pregovorima o okolišu. On je potpisnik brojnih globalnih, regionalnih ili podregionalnih sporazuma o okolišu koji pokrivaju niz pitanja kao što su zaštita prirode i biološka raznolikost, klimatske promjene te prekogranična onečišćenja zraka ili vode. Tako je na desetoj konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti održanoj 2010. godine u Nagoyi (Japan) EU dao veliki doprinos postizanju sporazuma o globalnoj strategiji za zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti do 2020. godine Unija je također doprinijela u oblikovanju nekoliko važnih međunarodnih sporazuma donesenih 2015. godine na razini UN-a, kao što je Program održivog razvoja do 2030. godine (koji uključuje

¹¹ Europski parlament, Ohliger, T., Politika zaštite okoliša-opća načela i osnovni okvir, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/71/politika-zastite-okolisa-opca-nacela-i-osnovni-okvir>, pristupano: 10.02.2020.

¹² Europski parlament, Ohliger, T., Politika zaštite okoliša-opća načela i osnovni okvir, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/71/politika-zastite-okolisa-opca-nacela-i-osnovni-okvir>, pristupano: 10.02.2020.

17 globalnih ciljeva održivog razvoja i s njima). Europski program za promatranje Zemlje (Copernicus), koji se između ostalog bavi promjenama tla, mora, atmosfere i klime. Kada je riječ o onečišćujućim tvarima koje se ispuštaju u zrak, vodu i tlo, kao i o prenošenju otpada i onečišćujućih tvari u otpadnim vodama izvan mjesta nastanka, Europski registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (E-PRTR) sadrži ključne podatke o okolišu iz više od 30 000 industrijskih postrojenja u EU-u, Islandu, Lihtenštajnu, Norveškoj, Srbiji i Švicarskoj. „¹³

C) Borba protiv klimatskih promjena

„Na konferenciji UN-a o klimatskim promjenama održanoj u Parizu u prosincu 2015. godine, stranke iz cijelog svijeta postigle su sporazum o ograničenju globalnog zatopljenja na razini znatno manjoj od 2°C iznad temperatura iz predindustrijskog doba. EU se obavezao da će do 2030. godine smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje 40% ispod razina iz 1990. godine i istodobno povećati energetska učinkovitost za 27% kao i udio obnovljivih izvora energije u konačnj potrošnji na 27%. Sustav EU-a za trgovanje emisijama ključan je mehanizam za borbu protiv klimatskih promjena.“¹⁴

„U članku 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) borba protiv klimatskih promjena jasno je istaknuta kao cilj politike zaštite okoliša EU-a. Bez politike dodatnog smanjenja emisija procjenjuje se da bi prosječna svjetska temperatura tijekom ovoga stoljeća mogla porasti za 1,1°C i 6,4°C. Ljudske aktivnosti kao što su sagorijevanje fosilnih goriva, krčenje šuma i poljoprivreda dovode do stvaranja emisija ugljikova dioksida (CO₂), metana (CH₄), dušikova oksida (N₂O) i fluorouglijika. Ti staklenički plinovi zadržavaju toplinu koja se oslobađa sa Zemljine površine i sprječavaju njezino širenje u svemir te na taj način uzrokuju globalno zatopljenje. Globalno zatopljenje dovelo je, a i ubuduće će voditi do ekstremnijih vremenskih pojava (npr. poplava, suša, obilnih kiša, toplinskih valova), šumskih požara, nedostatka vode, nestajanja ledenjaka i porasta razine mora, promjena u prostornoj raspoređenosti ili čak izumiranja biljnog i životinjskog svijeta, biljnih bolesti i pojave nametnika, nestašice hrane i pitke vode te migracija ljudi koje su njima prouzročene.“

¹³ Europski parlament, Laky Z., Onečišćenje zraka i onečišćenje bukom, objavljeno 11-2019 <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/75/oneciscenje-zraka-i-oneciscenje-bukom>, pristupano: 07.02.2020.

¹⁴ Europski parlament, Ohliger T., Borba protiv klimatskih promjena, objavljeno 05-2019., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/72/borba-protiv-klimatskih-promjena>, pristupano: 07.02.2020.

„U skladu sa Sternovim izvješćem iz 2006. godine trošak suzbijanja globalnog zagrijavanja svake bi godine iznosio 1% svjetskog BDP-a, dok bi nedjelovanje značilo trošak od najmanje 5%, a u najgorem slučaju i do 20% svjetskog BDP-a. Stoga bi u gospodarstvo s niskom razinom ugljika bilo potrebno uložiti samo manji dio ukupnog BDP-a kako bi borba protiv klimatskih promjena rezultirala pogodnostima za zdravlje, većom energetsom sigurnošću i smanjivanjem drugih šteta. Mjere prilagodbe klimatskim promjenama sežu od onih blagih i jeftinih (npr. očuvanje vode, plodoredi, uzgoj sorti otpornih na sušu, javno planiranje i podizanje razine svijesti javnosti) do skupih mjera zaštite i premještanja (npr. podizanje visine¹⁵ nasipa, premještanje luka, industrijskih objekata i ljudi iz niskih priobalnih područja i naplavnih ravnica). Cilj Strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama jest učiniti Europu otpornijom na klimatske promjene. Strategijom se promiče veća usklađenost i razmjena informacija među državama članicama te uključivanje prilagodbe u sve relevantne politike EU-a.“¹⁶

D) Biološka raznolikost, korištenje zemljišta i šumarstvo

„Konferencija Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju iz 1992. godine označila je važan korak naprijed u očuvanju biološke raznolikosti i zaštiti prirode zahvaljujući usvajanju Konvencije o biološkoj raznolikosti. Europska unija odigrala je važnu međunarodnu ulogu u traženju rješenja za gubitak biološke raznolikosti, klimatske promjene i uništavanje tropskih prašuma. EU se 2011. godine posvetio zaustavljanju gubitka biološke raznolikosti i degradacije usluga ekosustava u Uniji do 2020. godine. Preostaje ostvariti druge ciljeve koji su utvrđeni Direktivom o staništima ili Konvencijom o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES). Očekuje se da će globalni Pariški sporazum o klimatskim promjenama postignut u prosincu 2015. godine u svrhu ublažavanja posljedica klimatskih promjena i naknadno zakonodavstvo EU-a o njegovoj provedbi pridonijeti očuvanju biološke raznolikosti i šuma tijekom idućih desetljeća. Od 1992. godine program LIFE predstavlja najvažniji financijski instrument za zaštitu biološke raznolikosti i šuma u EU-u.“¹⁷

¹⁵ Europski parlament, Ohliger T., Borba protiv klimatskih promjena, objavljeno 05-2019., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/72/borba-protiv-klimatskih-promjena>, pristupano: 07.02.2020.

¹⁶ Europski parlament, Ohliger T., Borba protiv klimatskih promjena, objavljeno 05-2019., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/72/borba-protiv-klimatskih-promjena>, pristupano: 07.02.2020.

¹⁷ Europski parlament, Amanatidis, G., Biološka raznolikost – korištenje zemljišta i šumarstvo <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/73/bioloska-raznolikost-koristenje-zemljista-i-sumarstvo> pristupano: 12.02.2020.

E) Zaštita voda i upravljanje njima

„Voda je neophodna za život ljudi, životinja i biljaka te za gospodarstvo. Zaštita voda i upravljanje njima prelaze nacionalne granice. U Okvirnoj direktivi EU-a o vodama uspostavlja se pravni okvir za zaštitu i obnavljanje čiste vode u EU-u i jamčenje njezine dugoročne održive uporabe. Ta je okvirna direktiva dopunjena specifičnijim zakonodavstvom, poput Direktive o vodi za piće, Direktive o vodi za kupanje, Direktive o poplavama i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji te međunarodnim sporazumima.“¹⁸

F) Onečišćenje zraka i onečišćenje bukom

„Onečišćenje zraka, koje uglavnom potječe od industrije, prometa, proizvodnje energije i poljoprivrede, šteti našem zdravlju i okolišu. U Strategiji EU-a za kvalitetu zraka nastoji se ostvariti puno poštovanje postojećeg zakonodavstva o kvaliteti zraka do 2020. godine te se utvrđuju dugoročni ciljevi za 2030. godinu. Direktivom o buci iz okoliša pomaže se utvrditi razine buke u EU-u i poduzeti potrebne mjere da ih se spusti na prihvatljive razine. Zasebnim se zakonodavstvom uređuje onečišćenje zraka i onečišćenje bukom iz pojedinih izvora.“¹⁹

G) Učinkovita uporaba resursa i kružno gospodarstvo

„Prošli i sadašnji modeli iskorištavanja resursa doveli su do visoke razine onečišćenja, uništavanja okoliša i iscrpljivanja prirodnih resursa. Politika otpada EU-a ima dugu povijest te se tradicionalno više bavila ekološki održivijim gospodarenjem otpadom. Taj bi trend trebali promijeniti Plan za resursno učinkovitu Europu i Paket za kružno gospodarstvo, zahvaljujući kojima bi gospodarstvo EU-a do 2050. godine trebalo postati održivo. Četirima novim direktivama o otpadu u okviru novog Paketa za kružno gospodarstvo uvode se novi ciljevi u području gospodarenja otpadom u pogledu sprečavanja, ponovne uporabe, recikliranja i odlaganja otpada.“²⁰

H) Održiva potrošnja i proizvodnja

„Održiv rast jedan je od glavnih ciljeva Europske unije. Proizvođači i potrošači suočavaju se sa svjetskom nestašicom prirodnih resursa i njihov je glavni izazov danas borba za postizanje

¹⁸ Europski parlament, Laky, Z., Zaštita voda i upravljanje njima, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/74/zastita-voda-i-upravljanje-njima> pristupano: 12.02.2020.

¹⁹ Europski parlament, Laky, Z., Onečišćenje zraka i onečišćenje bukom, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/75/oneciscenje-zraka-i-oneciscenje-bukom> pristupano: 12.02.2020.

²⁰ Europski parlament, Amanatidis, G., Učinkovita uporaba resursa i kružno gospodarstvo, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/76/ucinkovita-uporaba-resursa-i-kruzno-gospodarstvo>, pristupano: 12.02.2020.

boljih rezultata uz manje sredstava. Kako bi u vrijeme brzih klimatskih promjena i rastuće potražnje za energijom i resursima odgovorio na taj izazov, EU je uveo cijeli niz politika i inicijativa čiji je cilj održiva potrošnja i proizvodnja. Njima bi se trebala poboljšati sveukupna ekološka učinkovitost proizvoda tijekom njihova cijelog životnog vijeka, potaknuti potražnja za boljim proizvodima i proizvodnim tehnologijama i pomoći potrošačima da odabir utemelje na provjerenim informacijama.²¹

I) Kemikalije i pesticidi

„Cilj je zakonodavstva EU-a o kemikalijama i pesticidima zaštititi zdravlje ljudi i okoliš te spriječiti trgovinske prepreke. Ono sadrži propise o stavljanju na tržište i upotrebi posebnih kategorija kemijskih proizvoda, skup usklađenih ograničenja za stavljanje na tržište i upotrebu posebnih opasnih tvari i pripravaka te propise o teškim nesrećama i izvozu opasnih tvari. Pojam „pesticidi” obuhvaća tvari koje se koriste za suzbijanje, iskorjenjivanje i sprečavanje pojave organizama koji se smatraju štetnima. U to spadaju biocidni proizvodi i sredstva za zaštitu bilja (SZB-ovi). Najvažnije postignuće na razini EU-a predstavlja Uredba REACH kojom se uređuje registracija, evaluacija i autorizacija opasnih tvari te ograničenja koja se na njih primjenjuju.“²²

²¹ Europski parlament, Amanatidis, G., Održiva potrošnja i proizvodnja, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/77/odrziva-potrosnja-i-proizvodnja> pristupano: 12.02.2020.

²² Europski parlament, Amanatidis, G., Kemikalije i pesticidi, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/78/kemikalije-i-pesticidi> pristupano: 12.02.2020.

5. PRIMJENA EU POLITIKE ZAŠTITE OKOLIŠA U RH

„U pregledu aktivnosti u području okoliša iz 2017. godine za Hrvatsku su utvrđeni sljedeći glavni izazovi u pogledu provedbe politike i prava EU-a u području okoliša:

1. poboljšati gospodarenje otpadom, posebno povećanjem recikliranja komunalnog otpada kako bi se ostvario cilj EU-a za recikliranje do 2020. godine i olakšao prelazak na kružno gospodarstvo
2. dovršiti određivanje područja mreže Natura 2000 i osigurati učinkovito upravljanje tim područjima i
3. dati prednost provedbi projekata u vodnom sektoru koji su nužni za ispunjenje zahtjeva Ugovora o pristupanju u pogledu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktive o vodi za piće“²³

UPOTREBA ALATA EIR PEER 2 PEER²⁴

„Komisija je 2017. godine uvela alat TAIEX-EIR Peer 2 Peer (EIR P2P)²⁵ kako bi olakšala razmjenu znanja među stručnjacima iz nacionalnih tijela nadležnih za okoliš. Stručnjaci za okoliš iz Hrvatske sudjelovali su na međunarodnoj radionici TAIEX-EIR o praćenju utjecaja onečišćenja zraka na ekosustave i drvenu zalihu.²⁶ U području gospodarenja otpadom ostvaren je određeni napredak, međutim to je još uvijek daleko od onoga što Europska komisija očekuje. RH je donijela plan gospodarenja otpadom i program za sprečavanje nastanka otpada za razdoblje 2017.-2022. godine i tim je tek započela svoj put prema kružnom gospodarstvu.“

„Određeni su prioriteti za planiranje infrastrukture uključujući potporu za odvojeno prikupljanje otpada i kompostiranje. Uređena je naknada za otpad kako bi se odvrćalo od odlaganja otpada na odlagališta. Hrvatske općine morat će ispuniti ciljeve u pogledu preusmjeravanja otpada s odlagališta te uspostaviti programe „plati koliko baciš“. Programom za sprečavanje nastanka otpada uvedene su određene mjere za smanjenje otpada. U tom je području Hrvatska ostvarila velik napredak. Međutim, tu je politiku sada potrebno primijeniti

²³ Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.

²⁴ EIR PEER 2 PEER - alat kojim se zemljama članicama pomaže u rješavanju sustavnih prepreka okolišnoj integraciji s pomoću utvrđivanja uzroka koji leže iz slabe provedbe. Sastoji se od redovnog ciklusa analiza, dijaloga i uzajamne podrške

²⁵ TAIEX-EIR Peer 2 Peer (EIR P2P) - alat kojim se financira uzajamno učenje među tijelima u području okoliša u državama članicama

²⁶ Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.

i provesti kako bi se ostvarili opipljivi rezultati. Ostvaren je određeni napredak i u očuvanju prirode. Mreža Natura 2000 u Hrvatskoj – druga najveća mreža u EU-u kad je riječ o postotku površine države članice – danas se smatra uglavnom završenom. Međutim, potrebna su daljnja određivanja područja u morskoj mreži. Hrvatska treba:

- dovršiti određivanje „posebnih područja očuvanja” u okviru mreže Natura 2000;
- postaviti jasne ciljeve očuvanja i potrebne mjere očuvanja za sva područja mreže Natura 2000 te osigurati prikladan okvir i odgovarajuće resurse za njihovu provedbu.“

„Uz znatnu potporu EU-a Hrvatska je ostvarila određeni napredak u kvaliteti vode u skladu s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktivom o vodi za piće. Međutim, prema Ugovoru o pristupanju Hrvatska bi se trebala u cijelosti uskladiti s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda do kraja 2023. godine, za što je prvi međurok istekao 2018. godine. Rok za ispunjenje zahtjeva iz Direktive o vodi za piće istekao je 2018. godine. Hrvatska će morati ubrzati taj rad ako želi ispuniti rokove iz svojeg Ugovora o pristupanju.²⁷ Premda u hrvatskom društvu postoji vrlo snažna podrška inicijativama u području kružnog gospodarstva i mjerama zaštite okoliša, Hrvatska ostvaruje slabije rezultate od prosjeka EU-a u produktivnosti resursa, tj. koliko je gospodarstvo učinkovito u iskorištavanju materijalnih resursa za proizvodnju bogatstva. Akcijski plan koji je donijela Europska komisija naglašava potrebu za prelaskom na „kružno“ gospodarstvo koje se temelji na životnom ciklusu, uz što veću potrebu za ponovnom upotrebom resursa i gotovo nultu stopu preostalog otpada. U tome može pomoći razvoj inovativnih financijskih instrumenata i financiranje ekoinovacija. Stopa kružne (sekundarne) uporabe materijala, koja je jedan od ključnih pokazatelja, u Hrvatskoj je 2016. godine iznosila 4,4%, dok je prosjek u EU-28 bio 11,7%. Za razliku od toga, Hrvatska ima više zaposlenih u kružnom gospodarstvu nego što je prosjek u EU.“

„Iako je Ministarstvo zaštite okoliša donijelo Strateški plan kojim se podržava razvoj kružnog gospodarstva usmjeravanjem na gospodarenje otpadom i zelenu javnu nabavu, još uvijek ne možemo reći da Hrvatska ima jasnu i sveobuhvatnu strategiju za kružno gospodarstvo. Nedostatak ulaganja u istraživanje i razvoj glavna je prepreka ekoinovacijama. Određeni je napredak ostvaren putem politike, na temelju nacionalne strategije pametne specijalizacije

²⁷ Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.u

donesene u travnju 2016. godine. Cilj je strategije promicati stvaranje inovativnih proizvoda i usluga. Međutim, još uvijek nisu postignuti vidljivi rezultati.“²⁸

„Hrvatska će morati intenzivnije raditi na tome da se umjesto odlaganja otpada na odlagališta prijeđe na odvojeno prikupljanje i recikliranje. Od 2014. godine postupno se povećava količina nastalog komunalnog otpada, ali je još uvijek niža od prosjeka EU-a (416 kg/godišnje po stanovniku u odnosu na 487 kg/godišnje po stanovniku u EU-u).

Temeljni su uzroci trenutačnog odstupanja od ciljeva EU-a za otpad sljedeći:

- slabo planiranje gospodarenja otpadom
- nedovoljni poticaji za gospodarenje otpadom u skladu s hijerarhijom otpada
- nedostatno odvojeno prikupljanje otpada („od vrata do vrata”)
- nedostatak jasne raspodjele zadataka
- nedostatak koordinacije među različitim upravnim razinama
- nedostatni provedbeni kapaciteti

Iako je Hrvatska uložila u poboljšanja usluga gospodarenja otpadom, do danas je većina ulaganja bila usmjerena na obradu preostalog otpada.“²⁹

„Prioritetne mjere za 2020. godinu:

- Poboľjšati i proširiti odvojeno prikupljanje otpada, uključujući biološki otpad. Utvrditi minimalne standarde za uslugu odvojenog prikupljanja (npr. učestalost prikupljanja, vrste kontejnera) u općinama kako bi se osigurala visoka stopa prikupljanja otpada koji se može reciklirati.
- Izraditi i provoditi programe potpore provedbi za općine kako bi im se pomoglo u nastojanjima da organiziraju odvojeno prikupljanje otpada, provode programe „plati koliko baciš” i povećaju učinkovitost recikliranja.
- Poboľjšati funkcioniranje programa proširene odgovornosti proizvođača, u skladu s odgovarajućim općim minimalnim zahtjevima²⁴.
- Uvesti i postupno povećavati naknade za odlaganje kako bi se postupno ukinulo odlaganje otpada koji se može reciklirati i oporabiti na odlagališta.“³⁰

²⁸ Europska komisija, Promatračka skupina za ekoinovacije: Pokazatelj rezultata ekoinovacija 2017.

²⁹ Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.

³⁰ Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.

„Hrvatska je u fazi izrade strategije niskougljičnog razvoja za razdoblje do 2030. godine te energetske strategije. Poduzeti su određeni početni koraci kako bi se utvrdili ciljevi, politike i mjere, međutim one nisu završene niti donesene. Hrvatska nacionalna strategija prilagodbe klimatskim promjenama u fazi je izrade te bi trebala biti završena i spremna za donošenje. Izradit će se i prateći nacionalni plan prilagodbe za petogodišnje razdoblje. Sljedeći se sektori smatraju osjetljivima: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, bioraznolikost i prirodni kopneni ekosustavi, bioraznolikost i morski ekosustavi, energetika, urbana i obalna područja, turizam i ljudsko zdravlje. S obzirom na to da nacionalna strategija i nacionalni plan prilagodbe još nisu doneseni, nije objavljeno nijedno izvješće o prilagodbi na središnjoj ili sektorskoj razini. Još nije razvijen sustav praćenja provedbe mjera prilagodbe.

Prema ograničenom skupu podataka buka iz okoliša u Hrvatskoj uzrokuje najmanje stotinu slučajeva preuranjene smrti i dvjesto hospitalizacija godišnje. Osim toga, oko 60 000 ljudi pati od poremećaja spavanja. U ljetu 2018. godine, Hrvatska je dovršila izradu karata buke za glavne ceste. Izradila je i akcijske planove za relevantne urbane aglomeracije (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek), sve glavne ceste i sve glavne željezničke putove. Ti bi instrumenti, doneseni nakon provedenog javnog savjetovanja, trebali sadržavati mjere za zadržavanje niskih razina buke ili za njezino smanjenje.³¹ Do kraja 2023. godine Hrvatska bi se trebala u potpunosti uskladiti sa zahtjevima iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Međutim, već sad je jasno da će se Hrvatska morati još više zalagati ako želi poštovati rokove iz Ugovora o pristupanju.“

³¹ Europska agencija za okoliš, Informativni članci o buci 2017., <https://www.eea.europa.eu/themes/human/noise/noise-fact-sheets>, pristupano: 19.02.2020.

6. PRIMJERI DOBRE PRAKSE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Primjera dobre prakse u očuvanju okoliša i energetske učinkovitosti u Republici Hrvatskoj zaista ima mnogo posebice u javnom sektoru i lokalnim zajednicama, međutim, ne smijemo umanjiti niti važnost malih ljudi, odnosno običnih građana koji su malim zahvatima poput postavljanja termo izolacija ili solarnih ploča u svoje domove koristeći sredstva EU također doprinijeli očuvanju okoliša i energetske učinkovitosti. Neki od značajnijih primjera dobre prakse u Republici Hrvatskoj:

- a) „Virovitičko-podravska županija je izgradila šest škola prema principu niskoenergetske gradnje. Provedbom projekta ostvarene su godišnje uštede energije od 144.800,00 kWh odnosno = 70.600,00 kn te smanjene emisije CO₂ za 29 tona.
- b) Hotel Adria iz Dubrovnika prilikom izgradnje novog krila hotela prema načelima održive gradnje te ugradnje sustava za korištenje obnovljivih izvora energije te upotrebe različitih tehnoloških rješenja za povećanje energetske učinkovitosti zgrade ostvario je godišnju uštedu energije od 184.000 kWh odnosno = 82.000,00 kuna te smanjenje emisije CO₂ za 41 tonu.
- c) Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija su s ciljem smanjenja potrošnje energije provele projekt sufinanciranja energetske obnove obiteljskih kuća. Provedbom projekta ostvarene su godišnje uštede od 2.168.000 kWh odnosno = 836.000,00 kn te su smanjene emisije CO₂ za 407 tona.
- d) Grad Senj je s ciljem razvoja potrebne infrastrukture pokrenuo projekt „Sunčeve zrake svijetle noću“ u sklopu kojeg je u zaleđu postavljeno 45 stupova javne rasvjete s LED svjetiljkama, fotonaponskim modulima i akumulatorima. Solarna rasvjeta se danju napaja iz sunčeve svjetlosti istovremeno spremajući „višak“ energije u baterije kako bi je mogla koristiti noću.
- e) Tvornica za proizvodnju šećera Sladorana d.d. iz Županje modernizirala je i nadogradila postojeći proizvodni pogon kako bi smanjila potrošnju toplinske i električne energije. Provedbom projekta ostvarene su godišnje uštede od 83.248.000 kWh, odnosno 37.893.000,00 kuna te smanjila emisiju CO₂ za 17.600,00 tona.
- f) Pleternica, mali grad u Požeško-slavonskoj županiji, realizirala je projekt izgradnje male hidroelektrane na rijeci Orljavi te koristeći prirodni pad slapa osigurala dovoljno energije za javnu rasvjetu na području grada i okolnih naselja. Provedbom projekta osiguran je prihod gradskog proračuna za idućih četrnaest godina te smanjena potrošnja energije iz fosilnih goriva i na taj način osigurano smanjenje emisije CO₂.

- g) Izgradnjom bioplinskih postrojenja na farmama Osatina grupe d.o.o. u Ivankovu i Tomašincima koje su među najvećim proizvođačima mlijeka u RH postignuto je kvalitetno zbrinjavanje stajskog gnoja koji je neizbježan nusproizvod te djelatnosti. Postrojenja su građena u skladu s najnovijim tehnološkim dostignućima koja su omogućila da se fermentacijom goveđe gnojnice i kukuruzne silaže dobiva biocin koji se može upotrebljavati za proizvodnju električne i toplinske energije. Realiziranim projektom smanjuje se emisija stakleničkih plinova CO₂, ali i potencijalno velikih količina metana koji je 72 puta snažniji staklenički plin od ugljičnog dioksida.
- h) Tvrtka Viševica-Komp d.o.o. u Perušiću proizvodi okovan i prirodno sušen bukov željeznički prag te drug proizvode od drvene sirovine. Na istoj lokaciji tvrtka je investirala u novu tehnološku liniju za proizvodnju peleta koji predstavljaju siguran, čist, jednostavan i štedljiv energent. Realiziranim projektom smanjuje se emisija stakleničkih plinova na minimum te se smanjuje opterećenje okoliša otpadnom drvnom biomasom, a ujedno se povećava konkurentnost i doprinosi zapošljavanju i očuvanju radnih mjesta.
- i) Komunalno društvo Autotrolej d.o.o. Rijeka koja obavlja prijevoz građana podigla je kredit uz subvenciju fonda za zaštitu okoliša te investirala u vozila na pogon stlačenim plinom koji ima znatno veću energetska vrijednost u odnosu na benzin i dizel gorivo te značajno manju emisiju CO₂ i ostalih štetnih plinova, a uz to i manju cijenu. Tom investicijom emisije CO₂ smanjene su za gotovo 860 tona te je uštedeno 900.000,00 kWh energije što predstavlja oko 950.000,00 kn godišnje.
- j) Tvrtka Energo d.o.o. iz Rijeke započela je izgradnju punionice stlačenim prirodnim plinom. Punionica predstavlja infrastrukturnu nadopunu u nabavi gradskih autobusa koji svoje spremnike mogu natočiti već za 10-15 minuta. Cilj je da punionicu koriste i vlasnici osobnih automobila te vozila lokalnih komunalnih poduzeća. Punionica bi trebala osigurati uštede u energiji od 4.400.000 kWh, odnosno 522 tona CO₂ manje u odnosu na punjenje fosilnim gorivima.³²

³² 20 primjera dobre prakse projekata energetske učinkovitosti, Brstilo, A., Nekić, I., izdano 2014., http://www.fzoeu.hr/docs/_v14.pdf pristupano: 19.02.2020.

7. ZAKLJUČAK

Na kraju ovog stručnog završnog rada može se zaključiti da Politika zaštite okoliša i Energetska politika EU ne zauzimaju bez razloga poziciju među TOP deset politika. Dosadašnji odnos prema prirodi, način iskorištavanja zemlje, ekonomski uvjeti i način života ljudi doveli su do toga da nam svima skupa prijete velika opasnost od prirodnih katastrofa, klimatskih promjena koje su već nastupile, zagađenosti hrane i pića te nedostatka izvora energije. Sredinom prošlog stoljeća sve snage svih država, a današnjih članica EU, bile su usmjerene gotovo isključivo na ekonomski rast i razvoj, međutim pokazalo se da je međusobna ovisnost ekonomskog razvitka i zaštite okoliša izuzetno velika te da zaštita okoliša nikako ne smije biti faktor ograničenja tom istom razvoju već njegov sastavni dio. Ispitivanjem javnog mnijenja došlo se do zaključka da je svijest građana o važnosti očuvanja prirode i okoliša izuzetno velika te da oni iznimno cijene napore koji su do sada uloženi u poboljšanja, ali i da prate sve što se oko njih događa i u Europi, ali i u svijetu općenito.

Kada je o Hrvatskoj riječ, može se zaključiti da su stvari definitivno krenule na bolje te da je svijest i naših građana po pitanju očuvanja okoliša i obnovljivih izvora energije sve veća i veća. Posljednjih godina svjedoci smo buđenja i naših građana, osnivanja raznih aktivističkih udruga i pokreta za očuvanje prirode, „zelenih“ akcija i sličnih. Međutim, nismo u potpunosti iskoristili mogućnosti koje nam nude EU fondovi namijenjeni za ta područja, što zbog zakona koji još uvijek dozvoljavaju nepravilnosti, što zbog nedovoljne educiranosti građana o mogućnostima koje im se pružaju u smislu poboljšanja svog poslovanja i života koristeći obnovljive izvore energije, a što zbog nesposobnosti državnog vrha počevši od bivših i sadašnjih Vlada i Predsjednika.

Analizom strategija i ciljeva koji su doneseni, vidljiva je borba za ekološku osviještenost. Dokle god je ta ekološka osviještenost samo „slovo na papiru“, dokle god se ona ne ugradi u svakog stanovnika Europske unije, sve strategije su uzaludne. Obrazovanjem stanovništva od najranijih dana života, primjerice vrtića i osnovne škole, pa do ureda i radnih mjesta sa recimo kutijama za stari papir, kantama za sortiranje otpada ili poticanjem dolaska na posao biciklom ili javnim prijevozom, moguć je napredak. Ono što smatram neophodnim je češće obavještavanje javnosti o potrebi ekološke svjesnosti, napominjanje zašto je to bitno i naglašavanje da nismo posljednji stanovnici naše planete.

Strategije i planovi Europske unije su dobri, no potrebno je više ustrajati na njihovom provođenju. Na žalost, jedino što za sada djeluje na stanovništvo je novčano kažnjavanje. Smatram da dobrom edukacijom i usmjeravanjem od najmanjih nogu, moguće je usaditi zrno svjesnosti u narod te živjeti bolje i zdravije.

IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Marina Špehar

Matični broj studenta: 0234053334

Naslov rada: Energetska politika i Politika zaštite okoliša EU i Republika Hrvatska

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

20.05.2020.

Potpis studenta

8. POPIS LITERATURE

8.1. KNJIGE I ČLANCI

- Bodiroga Vukobrat, N., Horak, H. i Martinović, A. (2011.), *Temeljne gospodarske slobode u Europskoj uniji*, Zagreb: Inženjerski biro d.d.
- Europska komisija, Promatračka skupina za ekoinovacije: Pokazatelj rezultata ekoinovacija 2017.
- Jovančević, R. (2005.), *Ekonomski učinci globalizacije i Europska unija*, Zagreb, Mekron promet d.o.o.
- Maletić, I., Kosor, K., Copic, M., Ivanković Knezević, K., Zrinušić, N., Bešlić, B., Bukovac, S., Kulakowski, N., Karačić, M., Rajaković, M., Tufekčić, M., Petričko, I. i Valić, S. (2016), *EU PROJEKTI – od ideje do realizacije*, Zagreb: TIM4PIN.
- McCormick, J. (2011.), *Razumjeti Europsku uniju*, Zagreb: Mate.
- Mintas Hodak, Lj. (2011.), *Europska unija*, Zagreb: Mate-
- Nastavni materijal na Baltazar sustavu kolegija
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske, Narodne novine, Službeni dio, br. 130/2009

8.2. INTERNETSKI IZVORI

- EUR lex-Pristup zakonodavstvu Europske unije, Službeni list Europske unije, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćena verzija): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF, izdano 07.06.2016., pristupano: 07.02.2020.
- Europska agencija za okoliš, Informativni članci o buci 2017., <https://www.eea.europa.eu/themes/human/noise/noise-fact-sheets>, pristupano: 19.02.2020.
- Europska unija službena stranica, https://europa.eu/european-union/topics/energy_hr, pristupano: 03.02.2020.
- Europski parlament, Amanatidis, G., Biološka raznolikost – korištenje zemljišta i šumarstvo <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/73/bioloska-raznolikost-koristenje-zemljista-i-sumarstvo> pristupano: 12.02.2020.

- Europski parlament, Amanatidis, G., Učinkovita uporaba resursa i kružno gospodarstvo, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/76/ucinkovita-uporaba-resursa-i-kruzno-gospodarstvo>, pristupano: 12.02.2020.
- Europski parlament, Amanatidis, G., Održiva potrošnja i proizvodnja, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/77/odrziva-potrosnja-i-proizvodnja>, pristupano: 12.02.2020.
- Europski parlament, Amanatidis, G., Kemikalije i pesticidi, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/78/kemikalije-i-pesticidi>, pristupano: 12.02.2020.
- Europski parlament, Laky Z., Onečišćenje zraka i onečišćenje bukom, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/75/oneciscenje-zraka-i-oneciscenje-bukom>, pristupano: 07.02.2020.
- Europski parlament, Laky, Z., Zaštita voda i upravljanje njima, objavljeno 11-2019, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/74/zastita-voda-i-upravljanje-njima>, pristupano: 12.02.2020.
- Europski parlament, Ohliger T., Borba protiv klimatskih promjena, objavljeno 05-2019., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/72/borba-protiv-klimatskih-promjena>, pristupano: 07.02.2020.
- Europski parlament, Ohliger, T., Politika zaštite okoliša-opća načela i osnovni okvir, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/71/politika-zastite-okolisa-opca-nacela-i-osnovni-okvir>, pristupano: 10.02.2020.
- Narodne novine, Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske, NN 130/2009, izdano 16.10.2009., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_10_130_3192.html, pristupano: 06.02.2020.
- Radni dokument službi komisije - Pregled aktivnosti u području okoliša u EU-u 2019., Izvješće za Hrvatsku, https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_hr_hr.pdf, objavljeno 04.04.2019., pristupano: 19.02.2020.
- Službeni list Europske unije, Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćena verzija): https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF, izdano 07.06.2016., pristupano: 01.02.2020.

- 20 primjera dobre prakse projekata energetske učinkovitosti, Brstilo, A., Nekić, I., izdano 2014., http://www.fzoeu.hr/docs/_v14.pdf pristupano: 19.02.2020.

OSOBNJE INFORMACIJE **Špehar Marina**

Orešje 19, 10090 Zagreb (Hrvatska)
 0918821942
 spehamarina2@gmail.com

RADNO ISKUSTVO

- Bankarski službenik/bankarska službenica za šaltersko novčano poslovanje**
ŠKZ GROŠKASA, Zagreb (Hrvatska)
- uplatno-isplatne transakcije
- rad s klijentima
- rad s gotovinom
- 01/09/2001–01/04/2002 **Bankarski službenik/bankarska službenica za šaltersko novčano poslovanje**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)
- rad s klijentima banke, uplatno-isplatne transakcije
- rad s gotovinom
- 01/04/2002–01/04/2003 **glavni balgajnik**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)
- upravljanje gotovinom u poslovnici
- nadzor nad radom svih blagajnika u poslovnici
- 01/04/2003–01/04/2005 **Osobni bankar / osobna bankarica**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)
- rad s klijentima banke
- prodaja proizvoda i usluga banke
- otvaranje računa
- štedno-ulagački proizvodi
- 01/04/2005–01/09/2010 **Menadžer poslovnog odnosa**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)
- rad s visokovrijednim klijentima banke
- financijsko savjetovanje klijenata
- 01/10/2010–01/11/2018 **Voditelj smjene**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)
- upravljanje radom i kontrola poslovanja smjene u poslovnici banke
- upravljanje prodajom djelatnika u smjeni
- administrativni poslovi
-
- 01/11/2018–danas **Voditelj za poslovanje za stanovništvom**
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Zagreb (Hrvatska)

- upravljanje radom svih djelatnika u poslovnicu
- nadzor i kontrola poslovanja djelatnika
- upravljanje prodajom proizvoda i usluga banke
- administrativni poslovi

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

01/09/1992–15/06/1996

Ekonomistica

Prva ekonomska škola, Zagreb (Hrvatska)

-osnovna znanja iz područja ekonomije, poduzetništva, knjigovodstva, računovodstva i financija te informatike

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik hrvatski

Strani jezici

	RAZUMJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
engleski	C2	C2	B2	C1	B2

Stupnjevi: A1 i A2: Početnik - B1 i B2: Samostalni korisnik - C1 i C2: Iskusni korisnik
Zajednički europski referentni okvir za jezike - Ljestvica za samoprocjenu

Komunikacijske vještine dobre komunikacijske vještine stečene pohađanjem komunikoloških radionica, te dugogodišnjim radom s klijentima

Organizacijske / rukovoditeljske vještine -rukovođenje (trenutno rukovodim timom od 20 djelatnika)
-izvrstan motivator (postizanje zadanih prodajnih rezultata)
-izvrstan organizator

Poslovne vještine zahvaljujući svojim poslovnim vještinama u smislu organizacije, motivacije i kontrole poslovnih procesa moja poslovnicu već 8 godina za redom slovi kao najbolja poslovnicu u Hrvatskoj.

Digitalne vještine

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Samostalni korisnik	Iskusni korisnik	Iskusni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik

Digitalne vještine - Tablica za samoprocjenu

Vozačka dozvola B

DODATNE INFORMACIJE

Certifikati certifikat Hrvatske Narodne Banke za poslovanje s domaćom i stranom valutom.